

1. tertial 2022

Politikerspørsmål til rådmannens forslag

Rådmannen, 10. juni 2022

Innhold

Spørsmål fra partiene til rådmannens forslag til 1.tertial 2022	3
Innledning.....	3
Venstre.....	3
P01 Skole.....	3
P03 Forebyggende tjenester.....	6
P06 Hjemmetjenester og institusjon	7
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig.....	9
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	10
P11 Utbygging og samferdsel	10
P13 Arealplan og miljø	11
P18 Politisk styring	12
Generelt	13
Drammen eiendom	15
Sosialistisk venstreparti	17
P01 Skole.....	17
P02 Barnehage	17
P03 Forebyggende tjenester.....	18
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig.....	18
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	18
Fremskrittspartiet	19
P06 Hjemmetjenester og institusjon	19
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig.....	20
P09 Kultur, idrett og frivillighet.....	21
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	21
P13 Arealplan og miljø	21

Spørsmål fra partiene til rådmannens forslag til 1.tertial 2022

Innledning

Frist for spørsmål var 7. juni kl. 12.00, med svarfrist innen 10. juni. Spørsmålene er i dette dokumentet sortert per parti og programområde. Det er kort svarfrist og det tas derfor forbehold om at feil kan forekomme.

Venstre

P01 Skole

1. Skolebehov

Vi har tidligere spurt om kostnaden av å gjenåpne Berger skole som en 1.-3. eller 1.-4.-avdeling under Tømmerås skole, med eller uten stedlig ledelse. Det ble også vedtatt et verbalpunkt i HP22 om at en gjenåpning skulle utredes. Vi ser i status på verbalpunkt i 1. tertial at denne saken ikke er planlagt framlagt før til høsten. Denne informasjonen har en viss relevans for beslutninger som tas nå i juni. Er det noe informasjon her rådmannen kan dele allerede nå? Kan rådmannen eksempelvis svare ut om den økte driftskostnaden vil kunne dekkes innenfor de 500 000,- regjeringen nå bevilger til hver skole?

Svar:

Rådmannen vil legge frem handlingsplanen for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg til 1. gangs behandling i september. I handlingsplanen vil rådmannen legge frem forslag til prinsipper for langsiktig utvikling av skolebygg, herunder også om bygg der skoledriften er avvirket på nytt skal kunne brukes til skoledrift. Rådmannen har ikke mulighet til å være mer konkret enn dette i tilknytning til tidligere Berger skole, før arbeidet med handlingsplanen blir ferdigstilt.

I Hurdalsplattformen varslet regjeringen at de ville innføre et nytt kriterium i inntektssystemet for kommunene med et grunntilskudd på 500 000 kroner per grunnskole (Kilde: Hurdalsplattformen side 33). Stortinget vedtok i statsbudsjett 2022 at 1,2 milliarder kroner av økningen i innbyggertilskuddet skulle fordeles etter et nytt kriterium på 500 000 kroner per kommunal grunnskole, basert på tall for skoleåret 2021/2022. Drammen kommune har 32 grunnskoler – og det nye tilskuddselementet utgjør da 16 millioner kroner. Det understrekes at dette er en del av kommunens frie inntekter, og ikke et øremerket tilskudd til grunnskole. Beregnet som innbyggertilskudd fordelt etter samlet kostnadsnøkkel (vanlig fordeling) ville for øvrig en økning i frie inntekter på 1,2 milliarder kroner gitt om lag 23,6 millioner kroner ekstra for Drammen. Dette innebærer at kommunen for inneværende år "taper" 7,6 millioner kroner med den nye beregningsmetoden.

Dersom kommunen tar i bruk en ekstra skole, vil grunnskoletilskuddet isolert sett øke med 500 000 kroner. Hvordan en slik inntektsøkning skal disponeres og i hvilken grad dette kompenserer for merutgiftene må vurderes nærmere.

2. Generelt om budsjett

- a. I årets skoleår; har skolenes budsjetter vært tilstrekkelig til at alle aktiviteter i skoletiden har kunnet gjennomføres innenfor skolenes budsjetttrammer?

Svar:

Skolene får tildelt sine rammer etter antall elever på skolen hvert år. Det betyr at skolene selv disponerer midlene som tildeles hvert år, og at det ikke tildeles øremerkede midler til eksempelvis spesialundervisning, bøker, eksekusjoner eller undervisningsmateriell. Skolene rapporterer til 1.tertial om at det er krevende å tilpasse seg nye rammer som følge av at skolen har færre elever, og at tildelte midler i all hovedsak går til lovpålagte tjenester som undervisning i klasser i tråd med lærernorm og spesialundervisning.

- b. Vet rådmannen om det forekommer at pedagoger eller andre ansatte må dekke kostnader av egen lomme for å gjennomføre enkeltprosjekter/aktiviteter med barna, eller skal dette aldri forekomme?

Svar:

Pedagoger skal ikke bruke midler fra privat økonomi for å kunne gjennomføre aktiviteter i egen undervisning. Midler til undervisningsmateriell skal dekkes innfor skolens ramme. Rådmannen har ingen forventning om, eller ønsker om, at pedagoger dekker slike kostnader av egen lomme. Dersom pedagoger gjør dette, skjer det på eget initiativ. Rådmannen er ikke kjent med at dette konkret har skjedd, men kan heller ikke se bort fra at det kan ha skjedd.

3. Spesialundervisning – rammer og behov

- a. Hvilke systemer har kommunen for å registrere avvik mellom tildelte og gjennomførte vedtakstimer i skolen?

Svar:

Drammen kommune har en webbasert løsning der alle ansatte og ledere kan melde avvik (EQS). I denne løsningen er det også mulig å melde avvik for undervisning som faller bort, men per i dag er det få som registrerer avvik på dette. Kommunalsjef for barnehage og skole er i dialog med organisasjonene for å starte opp et arbeid for å sikre at avvik blir registrert, slik at dette kan brukes til kvalitetsarbeid og oppfølging av skoler.

- b. Hva er avviket i dette skoleåret?

Svar:

Programrådet har ikke en oversikt over dette på kommunalt nivå. Den enkelte skole skal sikre gjennomføringen.

- c. Hvis det ikke er etablerte systemer for å registrere dette, hva er planen for å etablere gode systemer for dette fremover?

Svar:

Se svar under spørsmål a).

- d. Er budsjettene til skolene store nok for å dekke dette avviket selv?

Svar:

De økonomiske rammene til programrådet tildeles etter hvor mange elever det går i grunnskolen. Jfr. Svar til spørsmål 2A over om budsjett.

Rektor ved skolen fatter et enkeltvedtak om spesialundervisning for eleven på bakgrunn av det som kommer frem i sakkyndig anbefaling fra PPT, uavhengig av skolens budsjett. Budsjettet styrer ikke hvor mange vedtak som fattes til spesialundervisning per år. Elever som ikke har utbytte av ordinær undervisning, har etter opplæringsloven krav på spesialundervisning. Skolen har ikke mulighet til å skrive et enkeltvedtak som avviker fra anbefalinger i sakkyndig vurderinger fra PPT med begrunnelse i at skolen har dårlig økonomi.

- e. Hvordan vil kommunen sikre at avviket ikke dekkes inn ved at klasser slås sammen til større enheter enn lovpålagt i korte perioder (feks helt på slutten av skoleåret) for å dekke inn timene?

Svar:

I perioder med høyt fravær blant ansatte kan planlagt undervisningsopplegg endre innhold ved at vikarer settes inn. Klasser kan også bli slått sammen ved fravær dersom dette er mulig og hensiktsmessig, eller gruppetimer eller enetimer kan falle bort. Det vil ikke være mulig for skolene å legge til rette for at all undervisning som ikke blir gjennomført som opprinnelig planlagt kan bli tatt igjen, for da måtte antall dager i skoleåret blitt forlenget. Ved å flytte ressurser fra en klasse, for å dekke inn undervisning for en annen

klasse, vil det fortsatt være en klasse som får endret sitt undervisningsopplegg. Det samme vil gjelde for tilbudet som blir gitt til spesialundervisning. Alle elever vil derfor gjennom et skoleår oppleve at timer kan endre innhold og at opprinnelig undervisningstilbud endrer seg, men skolene prøver likevel i størst mulig grad å skjerme spesialundervisningen.

f. Hvordan får elever med behov for spesialpedagogisk hjelp som kommer tilflyttende i løpet av skoleåret sine ressurser dersom all tildeling allerede er gjort?

Svar:

Enkeltvedtak om spesialundervisning fattes fortløpende gjennom skoleåret. Det betyr at antall elever med spesialundervisning endrer seg gjennom året, og det kan være færre eller flere ved skoleårets slutt sammenlignet med oppstarten av skoleåret. Det betyr at elever som kan få et behov for spesialundervisning midt i skoleåret, vil få vurdert om de har behov for spesialundervisning fortløpende gjennom skoleåret. Viser sakkyndig utredning at eleven har behov for dette, skal rektor raskt fatte vedtak om spesialundervisning. Denne spesialundervisningen skal starte opp raskt etter at enkeltvedtaket er fattet, uansett når i skoleåret vedtaket fattes. Det samme vil gjelde for om elever kommer tilflyttende gjennom året og har behov for spesialundervisning.

g. Vi ser av Tilstandsrapporten for Grunnskole, som behandles i samme møterunde, en stor økning paragraf 9A-hendelser. Hvilke virkemidler vurderer rådmannen, på bakgrunn av erfaringer i 1. tertial og tidligere, at er de viktigste å sette inn resten av 2022 for å forebygge disse hendelsene? Vi er klar over at det er en utredning i arbeid her, men det hadde vært fint å vite om det er noen grep kommunestyret kan gjøre ved budsjettjusteringen nå for å hjelpe rådmannen med sitt arbeid her.

Svar:

Det kan være flere årsaker til at antall saker som omhandler trygt skolemiljø har gått opp. En av årsakene kan være som en følge av at grunnskolene har fått reviderte rutiner, og at mange skoler i større grad oppretter aktivitetsplaner enn tidligere. Dette er positivt, fordi skolen da kan løse saken på en lavere nivå. Skolene lager også i større grad aktivitetsplaner på elever som utsetter andre for krenkelser, noe som også har ført til et økt antall. En annen årsak kan være ettervirkninger av pandemien, der kanskje nå flere strever i relasjoner med andre. I tillegg til dette vil det være flere årsaker som programområdet enda ikke er kjent med. Tiltak som programområdet ønsker å iverksette resten av 2022, men også følge opp videre utover 2022:

- Sosialfaglige stillinger på barneskoler.
- Handlingsplan for trygt og godt skolemiljø vil være klar 1.august. Denne består av tre deler;
  - Beskrivelse av selve §9A. Egner seg godt til bruk for alle nyansatte, i oppstarten av skoleåret
  - Rutine for skoleeier og skolene for hva man har plikt til å gjøre i arbeidet med trygt og godt skolemiljø
  - Maler, ressurser, eksempler til skolene som kan brukes i arbeidet for trygt og godt skolemiljø
- Handlingsplanen vil innføres høsten 2022 på alle skoler, og vil også være tema på skoleledermøter skoleåret 2022/23
- Alle skolene skal i løpet av høsten 2022 lage egne planer for hvordan de jobber både forebyggende med trygt og godt skolemiljø og med selve aktivitetsplikten. Dette vil gjøre det enklere for skoleeier å følge opp skolene med hensyn til dette arbeidet, men også bevisstgjøre den enkelte ansatte hva som gjelder på den skolen man jobber
- Det har vært gjennomført workshops i april-juni knyttet til hvordan skolene skal skrive aktivitetsplaner og bruk av ny mal, i tillegg til hva skolene bør ha med i skolens egne planer knyttet til trygt og godt skolemiljø
- Det er fem skoler som har meldt at de ønsker å ha trygt og godt skolemiljø som en satsning neste skoleår. Disse får oppfølging av Læringsstøttende team, både med veiledning og lederstøtte

- Læringsstøttende team vil bestå av to medarbeidere fra 1.september. Disse veileder lederteam og lærerteam, observerer i klasser der det er store utfordringer og veileder lærere, holder profesjonsøkter og følger opp skolenes arbeid med trygt og godt skolemiljø. Teamet veileder også i utfordrende §9A-saker, og har også tett kontakt med Ombudet for barn og unge i Viken.
- Trygt og godt skolemiljø vil bli tema på felles planleggingsdag i august for alle ansatte i Drammensskolen
- Det blir opprettet en digital tilbakemeldingsknapp på kommunens hjemmesider; «meld fra om trygt og godt skolemiljø» som foresatte kan bruke dersom de vil melde fra til skolen. Ved å opprette denne knappen, er målet at man skal nå flere og komme inn tidligere i saker der elever ikke har det trygt og godt.
- Analyse av elevundersøkelsen slik at skolene følger med på læringsmiljøet på egen skole. Læringsstøttende team vil ha workshop i desember i hvordan elevundersøkelsen skal brukes, slik at alle ledere følger opp denne både med ansatte og elever.

4. Digital undervisning

a. Vi vet at for noen elever har perioden med digital undervisning, som 1. tertialrapport beskriver veien ut av, gitt muligheter til å delta i og mestre skole i større grad enn tidligere. Dette gjelder elever som i ulik grad, enten pga fysisk eller psykisk helse, ikke klarer å delta i vanlig undervisning på skolen. Vil skolene i Drammen i tiden videre i større grad kunne tilby digital tilrettelegging for elever med utfordringer beskrevet over?

Svar:

Teknisk sett har skolene muligheter for å tilrettelegge for digital undervisning i større omfang enn det som skolene har gjort tidligere. Dette kan gjøres eksempelvis gjennom hybrid undervisning (der undervisningen gjennomføres i sanntid både digitalt og i klasserommet), eller digitalt med en lærer og liten gruppe/enkeltelever). Hybride møter vil kreve noe kompetanseheving hos enkelte lærere, og det må gjøres grundige vurderinger angående personvern. Digitale møter med mindre grupper eller enkeltelever vil utløse et behov for ressurser. Det vil kunne være krevende for kun en lærer å gjennomføre hybride møter som inkluderer aktiviteter med oppfølging, men kan egne seg godt til faglig gjennomgang eller informasjon. I tillegg til å tilrettelegge for digital eller hybrid undervisning tilrettelegger skolene allerede for flere måter å kunne følge opp og tilrettelegge for elever på læringsplattformene som allerede bruker. Rektorene på den enkelte skole vurderer i dag hvordan det er mulig å tilrettelegge for elever som er hjemme.

P03 Forebyggende tjenester

1. Sommerjobb for sårbar ungdom

a. Hvordan blir årets tilbud for sommerjobber til ungdom i utsatte grupper? Det var mange tilbud i fjor, men noe hang naturligvis sammen med ekstraordinær statlig satsing på sommerskolen.

Svar:

Flyttet Spørsmål til HSO, Venstre, P08 og besvares der.

b. I handlingsplanen til Strømsø 2030 ligger det eksempelvis inne et godt tiltak på drøye 1 million kroner. Er det flere tilbud enn dette i år?

Svar:

Flyttet Spørsmål til HSO, Venstre, P08 og besvares der.

c. Samarbeides det med forebyggende enhet i Politiet slik at de ungdommene som trenger det mest får tilbudet?

Svar:

Forebyggende tjeneste har tett og godt samarbeid med politiet og når politiet er i kontakt med ungdom de mener har spesielle behov tas dette opp i fellesmøter.

P06 Hjemmetjenester og institusjon

Fremtidens boliger for heldøgns omsorg.

(NB før dere svarer ut: Spørsmålene berører delvis også sak om Krokstad sykehjem i formannskapet (og sluttbehandling av strategi for helsebygg i HSO) som ennå ikke var vedtatt på innsendelsestidspunktet. Det var vanskelig å vurdere hvordan dette kunne løses på annen måte enn å sende inn spørsmålene til 1. tertial-runden, gitt flere parallelle prosesser. Vi har også valgt å stille en del spørsmål lenger ned til Krokstad sykehjem isolert. Dersom rådmannen mener at spørsmålene, eller noen av spørsmålene, ikke hører hjemme i tertial-spørrerunden, så ber vi om at de i stedet for publiseres i portalen som ordinære spørsmål til saken rådmannen mener de bør spørres om til. Rådmannen kan også slå sammen seksjonene i dette arket hvis dette oppleves hensiktsmessig.)

1. Vedtatt "Helhetlig strategi for å møte fremtidens behov for bygg til helse- og sosialformål" sier at "antallet boliger som kan disponeres til heldøgns omsorg økes med inntil 150 boliger i perioden". Er kostnadsbildet kjent? Er kostnadene for å opparbeide disse innarbeidet på noen måte i rådmannens nåværende forslag til budsjettering, eller vil disse kostnadene måtte kartlegges og deretter innarbeides i ØP 23-26?

Svar:

I begrunnelsen for strategien «Antallet boliger som kan disponeres til heldøgns omsorg økes med inntil 150 boliger i perioden» (side 16) fremgår det at disse boligene ikke nødvendigvis skal opparbeides av kommunen alene:

«Dette kan løses ved:

- samarbeid med ideelle aktører
- samarbeid med private aktører
- samarbeid med pårørende, om etablering av borettslag
- ombygging og utbygging av kommunens omsorgsboliger, primært de som ligger i nær tilknytning til ett av kommunens sykehjem slik at de kan brukes til heldøgnsomsorg»

Kommunens kostnader er derfor avhengig av i hvor stor grad det er mulig å få til samarbeid med andre aktører.

I den helhetlige strategien (side 21) er det anslått investeringskostnader på 6 millioner kroner, ved nybygging, per leilighet i et boligkonsept som er tilrettelagt for heldøgns omsorg. Det er gjort en kartlegging av kommunale omsorgsboliger og hvilke av disse som er særlig aktuelle for ombygging og utbygging slik at disse er tilrettelagt for heldøgnsomsorg. Det er imidlertid ikke gjort en konkret vurdering av investeringskostnader for de ulike boligene. Det er forventet at investeringskostnadene per leilighet vil bli lavere ved ombygging enn ved nybygging.

Tjenestebehovet vil den enkelte vil variere. Kommunen har ansvar for tjenester ut fra den enkeltes behov, uansett om den enkelte bor i en privat bolig eller i en kommunal bolig. Dersom det bor 150 personer med behov for tjenester tilvarende en sykehjemsplass á 1 million kroner så vil tjenesten koste 150 millioner kroner i året i 2032. Dreiningen av tjenester innebærer at tjenestebehovet dekkes ved trygghetsbemanning, økt bruk av mestrings- og trygghetsskapende teknologi, delvis ambulerende hjemmetjenester og delvis ved stedlige hjemmetjenester. Da vil kostnaden reduseres betydelig. Dette ligger til grunn for rådmannens vurderinger. Investeringskostnader og driftskostnader til nye boliger er ikke innarbeidet i gjeldende handlings- og økonomiplan. Det er forutsatt at dette må gjøres i forbindelse med årlige handlings- og økonomiplaner i planperioden. Rådmannen vil gjøre en vurdering av dette første gang i handlings- og økonomiplanen for 2023 – 2026.

2. Kan rådmannen bekrefte at behovet for heldøgns omsorgsplasser de neste 12 årene nå er opp mot 311? (Regnestykke: 150 boliger i vedtaket nevnt over + 128 plasser på Krokstad sykehjem + 33 plasser som ble nedlagt nylig)

Svar:

Fremtidens behov for heldøgnsomsorg er i stor grad avhengig av i hvor stor grad kommunen lykkes med de forebyggende strategiene som har som mål å redusere, utsette eller fjerne behov for heldøgnsomsorg. Som for eksempel:

- et boligtilbud som er differensiert, fleksibelt og mangfoldig (tilrettelagt for brukerstyrte korttidsplasser, boligkonsepter med mulighet for aktivt tilsyn på natt og boligkonsepter med trygghetsbemanning og aktivitets- og trygghetsbepnende tiltak)
- samarbeid med pårørende og tjenestemottakere om fremtidig boligbehov
- samarbeid med private utbyggere om å etablere tilrettelagte boligkonsepter og bomiljøer
- et tettere og mer forpliktende samarbeid med frivillige organisasjoner

Den helhetlige strategien har foreslått etablering av inntil 150 boliger som er tilrettelagt for heldøgns omsorg. Dette er foreslått med utgangspunkt i at Krokstad sykehjem etableres med 128 plasser og Korsveien bofellesskap etableres med inntil 10 leiligheter. Reduksjon av 33 sykehjemsplasser er ikke med i beregningen. Det planlagte 150 boligene er tiltenkt alle målgrupper, for eksempel også boliger til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Dette er et lavere antall enn ren framskrivningen etter dagens behov skulle tilsi. Når den helhetlige strategien revideres i løpet av planperioden, vil kommunen ha mer kunnskap om effekten av de forebyggende tiltakene i planen. Dette vil gi grunnlag for om det er behov for etablering av flere boliger som er tilrettelagt for heldøgnsomsorg.

3. Hvor mange år kan prosjektet Krokstad eventuelt utsettes før kommunen vil måtte finne andre, nye sykehjemsplasser i bortfall av planlagte plasser på Krokstad,; gitt demografiprognosene vi legger til grunn?

Svar:

Behovet for heldøgnsomsorg vil øke hvert år i planperioden, i takt med den demografiske utviklingen. (ref. tabell på side 12 i den helhetlige strategien for bolig og omsorgsbygg). Dersom bygging av nytt sykehjem på Krokstadelva utsettes, vil det med stor sannsynlighet gi behov for eksternt kjøp av sykehjemsplasser fra 2025. Hvor mange sykehjemsplasser det vil være behov for å kjøpe hvert år, er usikkert. Det vil blant annet være avhengig av i hvor stor grad kommunen lykkes i dreie tjenestetilbudet fra sykehjemsplasser til tjenester og bistand i hjemmet.

4. Hva blir kostnaden av å bygge om sykehjemmene på Gulsbogen og Fredholt til omsorgsboliger?

Svar:

Se svar gitt på Venstre sitt spørsmål nummer 1.

5. Ikke alle som trenger omsorgsbolig er i økonomisk stand til eller ønsker å kjøpe omsorgsboligen. Hvilken kostnad vil da påløpe for vedlikehold og drift av omsorgsboliger til utleie?

Svar:

Drift og vedlikehold av kommunale omsorgsboliger dekkes av husleien. Drammen Eiendom fastsetter husleien etter et kostnadsdekkende prinsipp. Husleien er avhengig av størrelse på boligene. Til eksempel er leieprisen for omsorgsboligene i Kvarter Helleristningen på kr. 10.137 per måned.

5. Hvis økonomi eller andre årsaker gjør at det blir bygget/tilrettelagt for få omsorgsboliger; hvordan vil kriteriene for hvem som vil bli prioritert bolig bli? Er det noen risiko for at voksne barn med funksjonsnedsettelse må bli boende lenger hjemme hos foreldre fordi eldre som nå ville fått sykehjemsplass må prioriteres foran i køen?

Svar:

I henhold til Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (helse- og omsorgstjenesteloven) skal kommunen gi nødvendig helsehjelp til alle med behov for det. Hjelpen skal gis, uansett bosted. Kommunen har også plikt til å bistå de som trenger det, med hjelp til å finne bolig. Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2a sier følgende: «Kommunen skal tilby opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester

dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester».

Av forskriften følger at dersom det vurderes at bolig med heldøgnsomsorg er det eneste faglig forsvarlige tilbudet må kommunen tilby dette, enten i egen regi eller ved kjøp.

Prioritering av investeringer besluttes i årlige handlings- og økonomiplaner.

6. Hva er alternativene dersom kommunen ikke får råd til å bygge nok omsorgsboliger – må vi leie av nabokommuner, eller må planene endres?

Svar:

Ref. svar på Venstre sitt spørsmål 6.

7. Hvilke økte kostnader vil det bli innen hjemmetjenester, hjemmesykepleie, BPA, personlig assistanse, og fritidskontakt ved at flere skal bo i omsorgsbolig i stedet for sykehjem?

Svar:

Det er ikke gjort konkret beregning av hvor mye dreiningen av tjenestetilbudet innebærer av økte kostnader til hjemmebaserte tjenester herunder BPA og fritidskontakt. Dette vil gjøres etter hvert som man får etablert og får erfaring med nye boligkonsepter. Kwartal Helleristningen er det første boligkonseptet som er fullt utbygget. Rådmannen henter også erfaringer fra andre kommuner om har etablert tilsvarende boligkonsepter. Dette vil bli vurdert i den enkelte handlings- og økonomiplan i takt med utvikling av tilbudet.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

1. Sommerjobb for sårbar ungdom

a. Hvordan blir årets tilbud for sommerjobber til ungdom i utsatte grupper? Det var mange tilbud i fjor, men noe hang naturligvis sammen med ekstraordinær statlig satsing på sommerskolen.

Svar:

Årets tilbud gjennom Ny Start vil være, som i fjor, jobb ved kommunens bo- og servicesentre. Ungdommene jobber fem dager i uka, tre uker i strekk- enten uke 25, 26 og 27 eller 28, 29 og 30. Gjennom et tett samarbeid med bo- og servicesentrene får ungdommene verdifull erfaring. Det kan også bidra til viktig rekruttering til helsesektoren samt at ungdommene bidrar med mye positivt- både til de ansatte og beboere- de ukene de er i jobb.

Knutepunkt Strømsø skal sysselsette 68 ungdom med tilknytning til Strømsø fordelt på 10 arbeidsgivere. Blant annet skal Marienlyst ungdomsskole sysselsette 20 ungdom ved å ruste opp skolen i løpet av sommeren.

Knutepunktet lønner 7 assistenter til sommerskolen, resten sysselsettes av lokalt næringsliv på Strømsø som dagligvare, hotell, frisør, bilverksteder, restauranter osv. Knutepunktet har to ansatte som vil følge opp disse ungdommene tett, og som fungerer som kontaktpersoner for arbeidsgiverne.

b. I handlingsplanen til Strømsø 2030 ligger det eksempelvis inne et godt tiltak på drøye 1 million kroner. Er det flere tilbud enn dette i år?

Svar:

Drammen kommune har søkt om, og fått innvilget, penger fra Bufdir til sommerjobsprosjekt for ungdom også i år. I fjor var 48 ungdommer i jobb, i år er det tildelt støtte fra Bufdir til i underkant av 40 ungdommer.

Innvilgede midler dekker lønn til ungdommen. I tillegg har Røde Kors Fellesverket et eget feriejobbsprosjekt.

c. Samarbeides det med forebyggende enhet i Politiet slik at de ungdommene som trenger det mest får tilbudet?

Svar:

Det har ikke vært et direkte samarbeid med forebyggende enhet i politiet. Det har derimot vært et tett samarbeid med barneverntjenesten, flyktningetjenesten, erfaringskonsulent Marienlyst skole/Knutepunkt Strømsø, rådgiver på Åssiden skole og Konfliktrådet.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

1. Portåsen

a. Viser til bekymring som er tilsendt politikere fra Portåsen angående et stort budsjettavvik på 1,2 millioner i 2022 kontra tildelingen for 2019 i Nedre Eiker på 1,8 millioner, og totalt tildelt 1,7 i nye Drammen i 2021.

Svar:

Ekstra tilskudd gitt i økonomiplanbehandlingen i 2020 og i 1. tertial i 2021 (til sammen 1,1 mill kr) var engangsbeløp og ikke for hele økplan perioden

b. Hva vil konsekvensene være for tilbudet og driften på Portåsen dersom årets tilskudd kun blir 0,6 millioner?

Svar:

Buskerudmuseet oppgir at avdelingen må gå ned fra 3 til 2 fulltidsansatte noe som vil gi konseskvenser for aktivitetsnivået

c. Hvor stor del av denne summen på 1,8 mill kr som Portåsen ønsker seg er midler som gjelder arrangementer, og dermed heller kunne vært omsøkt gjennom kommunens ordinære støtteordninger?

Svar:

Buskerudmuseet oppgir at om lag 750 000 av disse vil gå til lønn til ansatt, resten vil være ordinær drift og konsertvirksomhet, videre oppgis at konsertvirksomheten over tid vil måtte fases ut med 0,6 mill i tilskudd.

P11 Utbygging og samferdsel

1. Bybrua

a. Hva vil være de praktiske og økonomiske konsekvensene av å be om et nytt anbud på bybrua, nedskalert til fremkommelighet for kun sykkel og gange (ikke kjørefelt for bil)?

Svar:

Det er inngått kontrakt med entreprenør og arbeidene er igangsatt. Kontrakten omfatter riving av eksisterende bru og bygging av ny bru klar til åpning høsten 2025. Arbeidene er koordinert med Bane NORs arbeider med ny Vestfoldbane og tilhørende ombygging av Drammen stasjon. Hvis arbeidene skal stanses for å omarbeide planene, må kontrakten med entreprenøren brytes. Dette vil føre til store rettmessige økonomiske krav fra entreprenøren. Stans i arbeidene vil også medføre at avtalen med Bane NOR om koordinert bygging av ny bybru brytes, og det vil da sannsynligvis også fremmes økonomiske krav fra Bane NOR mot Drammen kommune. Bane NOR er avhengig av å bygge brua over jernbanen raskt for å kunne holde fremdriften for et stort og komplisert prosjekt, og endringer vil påvirke andre deler av Inretcityutbyggingen. Bane NOR inngikk sin kontrakt om ny bru ett år tidligere enn Drammen kommune. Hvis det skal bygges en annen, nedskalert brutype, må det også forventes gjennomført en ny reguleringsplanprosess som tar tid. I tillegg til de svært store økonomiske konsekvensene av rettmessige erstatningskrav, vil det tidsmessig ikke være mulig å ferdigstille en felles bruløsning innen høsten 2025.

Vi vil da stå uten bruløsning i 2-3 år ekstra.

b. Når er det seineste tidspunktet en slik beslutning må tas, dersom kommunestyret skulle ønske dette, for å muliggjøre dette praktisk? (Er det fortsatt teknisk mulig?)

Svar:

Tidspunktet for en slik beslutning er overskredet, ref. svar på spørsmål ovenfor.

2. Toaletter på friområder

a. Manglende åpningstid av toaletter på kommunens friområder var en mye omtalt sak våren 2021. Vi fikk i denne sammenheng opparbeidet nøkkeltall på kostnader for tidligere og senere åpning, og valgte å bevilge noen ekstra midler i 1. tertial for å utvide åpningstiden.

Svar:

I 1. tertial 2021 ble det bevilget 150 000 kr for å holde toalettene åpne fra etter sommerferien og ut sesongen.

b. Har rådmannen notert seg lavere høyere pågang på henvendelser knyttet til dette denne våren?

Svar:

Det er totalt registrert *en* henvendelse om toaletter på friområder så langt i 2022

c. Hva vil være kostnaden dersom vi vil gjøre samme grep i år for perioden etter sommerferien som vi gjorde i fjor?

Svar:

Merkostnaden vil være omtrentlig den samme som i 2021. Samtidig bør det påpekes at om åpningstider for slike toaletter skal utvides så ansees behovet som større på forsommeren enn på høsten, kommunens friareal og badeplasser har størst bruk på denne tiden av året.

P13 Arealplan og miljø

1. Indikatorer for nærnatur

a. Hvordan har rådmannen jobbet aktivt i 1. tertial for å sikre at grenseverdiene for maksimal avstand til nærturterreng (vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel) blir etterlevd i praksis, og hvordan vil / anbefaler rådmannen å jobbe videre med dette inn i kommende arealplanarbeid og andre relevante arbeidsstrømmer?

Svar:

I forbindelse med utarbeidelse av ny kommuneplanens arealdel jobber rådmannen aktivt for å bevare grønnstruktur og matjord. Gjennom grovsiling av innspill til nye byggeområder er det gjennomført en konsekvensutredning og nye innspill som berører grønne verdier er som hovedregel ikke tatt med videre i planarbeidet. På samme måte har rådmannen vurdert den samlede boligarealreserven og gitt råd om hvilke ubebygde arealer i de gjeldende arealdelene som berører grønne interesser og dermed bør vurderer tatt ut. Rådmannen jobber nå videre med dette i tråd med formannskapetets vedtak om siling i mars og i mai. Videre jobber rådmannen med å etablere et nytt, felles sett med bestemmelser til arealdelen. Det vil komme forslag om bestemmelser som sikrer grønnstruktur innenfor byggeområdene (% blågrønn faktor) og vil det åpnes for tilrettelegging av enkle tiltak for friluftsliv innenfor grønnstrukturformål. Bestemmelser for etablering av lekeplass, nærmiljø- og aktivitetsareal vil sikre maksimal tillatte avstand fra slikt grønt areal til nye boliger.

I oppstart av alle nye reguleringsplansaker orienteres det om samfunnsdelen mål og strategier.

Det er i plansaker stort fokus på å sikre forbindelser til tilgrensende grønnstruktur og gjennom planområder for å sikre trygg mobilitet til og gjennom planområdene for alle.

Rådmannen har videre i 1. tertial utviklet et kartverktøy som inneholder informasjon om turområder i kommunen. Dette inkluderer lokasjon og omfang av turstier, skiløyper og sykkelruter. Verktøyet implementeres i kommunens kartportal, og vil framover blant annet kunne brukes i overordnet arealplanlegging.

2. Solenergi

a. Sak om solenergi skulle vært behandlet høsten 2021 (eller tidligere), men er nå flyttet til klimastrategi 2.0. I lys av de store økningene i strømpriser som er ventet å fortsette lenge så er det store penger å spare på å produsere egen strøm. Samtidig blir bestillingstiden på materialer til solenergi stadig lengre og kostnadene kan gå opp.

Svar:

Drammen Eiendom KF har kartlagt solcellepotensialet for alle kommunale bygg. Det er installert solceller ved Aronsløkka skole, Drammen brannstasjon, Øren skole, Fjell skole, Åskollen BSS og Blentenborg bofelleskap. Det er budsjettert for solceller i to nye prosjekter, men som det vises til er det økende kostnader og bestillingstid.

b. Når planlegger rådmannen at denne planen faktisk blir gjennomført? Kan kommunestyret forvente at satsingen på solenergi blir utredet, planlagt og vedtatt i løpet av denne perioden i det hele tatt? Vil det eksempelvis komme i tide til at kommunestyret kan gjøre en beslutning om eventuelle nye investeringer i ØP23-26?

Svar:

Rådmannen planlegger å utarbeide en sak til høsten for å avklare hva en eventuell plan om solenergi skal omhandle. Dette arbeidet må ses i sammenheng med klimastrategi 2.0 som ferdigstilles innværende år.

c. Når og hvordan ble det vedtatt at denne saken ikke skulle behandles som tidligere avtalt i 2021 (eller tidligere i perioden)? Dette har vært et kjent satsingsområde siden kommunestyret tiltrådte i 2019.

Svar:

Rådmannen har fortløpende orientert om status for solceller i forbindelse med tertialrapportering om verbalvedtak. Klimarådgiverne ble ansatt høsten 2020 og har blitt prioritert å ferdigstille klimastrategi og klimabudsjett, samt å søke om klimasatmidler.

P18 Politisk styring

1. Sosiale utgifter til politikere

a. Hvor mye vil vi spare på å kutte ut alle sosiale utgifter til politikere ut 2022? Tenker da på alt fra julebord og andre markeringer til mat og drikke utover et minimum før/under/etter møter. (Si at politikernes bevertning eksempelvis hadde blitt lagt på samme nivå som det flertallet av de ansatte i tjenestene blir tilbudt på jobb.)

Svar:

Se svar under pkt. b.

b. Hva ville effekten vært for hele 2022 dersom det hadde blitt innført fra 01.01 / evt hva vil anslått helårseffekt for 2023 være?

Svar:

Bevertingen til folkevalgte har et moderat nivå. Til kveldsmøter serveres middag i rådhusets kantine. Bevertingen er ofte tilsvarende den som serveres på kommunens bo- og servicesentre. I andre tilfeller serveres middagsretter som biff stroganoff, lasagne, lapskaus eller kjøttkaker. Til møter på dagtid serveres smøremat eller salater.

I denne kommunestyreperioden har det ikke blitt avholdt større sosiale tilstelninger som julebord, sommerfester etc. Av denne årsak eksisterer det ingen helhetlig oversikt over kostnader knyttet til sosiale tilstelninger. Til sammenligning ga kommunestyret 20.000 kroner til Rett Fram Opplevelser i 2020.

Utgangspunktet den gang var at beløpet skulle tilsvare det som var planlagt brukt til juleavslutning for kommunestyret.

Det er hovedsakelig Drammen Kjøkken som leverer bevertning til politisk møtevirksomhet. I 2022 er det budsjettert med 0,6 millioner kroner til politisk bevertning. I 2021 ble det brukt 0,5 millioner kroner utenom valget til samme formål.

Generelt

FINANS

1. Gjeld

a. Vi ønsker å vite hvor store besparelser på finansielle kostnader det vil medføre å bruke x antall kroner på å betale ned gjeld. (Basert på dagens forventede rentebane, eventuelt supplert med alternative rentebaner hvis mulig). Kan rådmannen presentere et skalerbart regnestykke/kalkyle på dette; altså en enkel oppstilling hvor vi kan forstå den finansielle effekten (reduerte kostnader på renter og avdrag) av å nedbetale x mengde gjeld?

Svar:

Dersom en nedbetaler gjeld med eksempelvis 100 millioner kroner, gir det besparelser både i renter og avdrag:

Avdrag: Størrelsen på avdrag avhenger av levetid på eiendelene det investeres i, og over hvor antall år de avskrives. I Drammen kommune ligger gjennomsnittlig avdragstid på 22,1 år. Det betyr årlige avdrag på om lag 4,5% av lånebeløpet, tilsvarende 4,5 millioner pr. år ved nedbetaling av 100 millioner kroner i gjeld.

Renter: I prognosene er det lagt til grunn at rentekostnadene vil øke til gjennomsnittlig ca. 3,3% i perioden, dette er basert på anslag fra Norges bank og forventninger i markedet. Av lån på 100 millioner kroner utgjør dette 3,3 millioner kroner pr. år. Skulle renten øke med ytterligere 1% til 4,3% blir effekten tilsvarende 4,3 millioner kroner.

Renteeffekten bør imidlertid sees opp mot bortfall av alternative renteinntekter og utbytter av de midlene som benyttes til nedbetaling. Drammen Kommune har gunstige betingelser på både lån og innskudd, og differansen mellom renteinntekt og renteutgift er under 1%. Det vil si at når det tas hensyn til bortfall av renteinntekter blir netto renteeffekt av å bruke 100 millioner kroner til nedbetaling på 1 million kroner.

Samlet effekt av ved å nedbetale 100 millioner kroner blir dermed omkring 5,5 millioner kroner i avdrag og renter.

b. Ta utgangspunkt i et eksempel hvor vi ikke kutter mer på drift enn det som allerede er innarbeidet for 2022 og svar på det følgende: Hvor mye gjeld vil vi måtte nedbetale for å komme i driftsbalanse ifm. resultat etter finansutgifter? (Altså; hvor mye gjeld må vi nedbetale for å redusere finanskostnadene nok til at det kompenserer for brutto driftsunderskudd)

Svar:

Netto driftsresultat for 2022 er i revidert budsjett satt til et underskudd på 40,6 millioner kroner. Dette er foreslått dekket inn ved bruk av disposisjonsfond uten ytterligere innsparinger eller kutt i 2022. Spørsmålet forstås slik at det i oppdatert økonomiplan er angitt negative netto driftsresultat på 20-25 millioner kroner per år de neste 3 årene. Dersom disse underskuddene skulle dekkes uten innsparingskrav, og kun med reduserte kapitalkostnader ved nedbetalingen av gjeld, vil det medføre behov for nedbetaling på omkring 400 millioner kroner. Dette baseres på beregnet årlig på 5,5 millioner kroner per 100 millioner i nedbetalt lån som angitt under spørsmål a. ovenfor.

c. Dersom måltallet for egeninvesteringer skrus opp til 20 prosent allerede nå (slik rådmannen varsler noen år fram i tid); hva vil være konsekvensene i forhold til rådmannens nåværende forslag til drifts- og investeringsbudsjett videre?

Svar:

Rådmannen foreslår i Rammesaken 2022, at i kommende økonomiplan skal «Økte investeringer utover fastsatte rammer søkes finansiert med andre midler enn lån, slik som salg av eiendeler, disposisjonsfond i Drammen Eiendom KF og ekstraordinære utbytter fra selskaper». Det er foreløpig ikke tatt stilling til om slik økt egenfinansiering vil legges til eller inkluderes handlingsregelen krav på 15 eventuelt 20 %. Dersom en ser isolert på økning av krav til egenfinansiering fra 15% til 20% fra 2023 vil det i snitt innebærer en økt belastning på driftsbudsjettet på omkring 45 millioner kroner per år i perioden.

d. Dersom kompensasjonen av covid-utgifter mot formodning ikke blir gitt, så vil kommunestyrets handlingsregel på 3% beholdning av driftsinntekter kanskje bli brutt i 2025, så vidt vi kan se. Hvis dette skjer; Vil rådmannen da fortsatt anbefale den planlagte bruken av disposisjonsfondet? Hvis nei, hvilke endringer vil rådmannen da anbefale?

Svar:

Dersom kommunen ikke blir kompensert for årets utgifter til pandemien vil dette isolert sett svekke disposisjonsfondets saldo med inntil 105 millioner kroner i forhold til de beregningsforutsetninger som er lagt til grunn i rammesaken for arbeidet med handlings- og økonomiplan 2023-2026. I så fall må bruk av disposisjonsfondet i den kommende planperioden revurderes for å unngå at fondet svekkes utover handlingsreglenes krav. Samtidig må det påpekes at det flere andre forhold som også kan påvirke årets resultat i ulike retninger, og dermed også påvirke disposisjonsfondets størrelse ved utgangen av 2022.

2. Endringer i tråd med mulige økte inntekter

a. Ved en evt fusjon (som ikke var ferdig behandlet politisk på innsendelsestidspunktet) mellom Glitre og Agder energi anslås det et utbytte på 215 mill i 2023, 90 mill mer enn estimert for Glitre alene, og deretter er det i et tiårsperspektiv estimert et årlig utbytte etter en evt fusjon som er 35-40 mill høyere enn estimert for Glitre alene. Sett at kommunestyret velger å gjennomføre fusjonen; hvordan anbefaler rådmannen da å revidere investeringstakten og bruk av disposisjonsfondet som følge av disse økte inntektene? (Dersom rådmannen allerede har laget anbefalinger for dette hypotetiske scenariet.)

Svar:

Det vises i denne forbindelse til omtalen av investeringer i rammesaken for arbeidet med handlings- og økonomiplan 2023-2026. Der legges det til grunn økt at økte investeringsutgifter som følge av betydelige kostnadsøkninger vil måtte håndteres gjennom omprioritering og alternativ finansiering som ikke utløser behov for ytterligere låneopptak. Bruk av disposisjonsfond og ekstraordinære utbytter inngår i den alternative finansieringen. Som følge av høyere investeringskostnader øker også kravet til ordinær egenfinansiering (15%-regelen), og dette er i stor grad forutsatt finansiert gjennom bruk av disposisjonsfondet.

Rådmannen har i rammesaken lagt til grunn at nivået på årlig utbytte i driftsregnskapet videreføres på samme nivå som i gjeldene plan (120 millioner kroner/år). Ut fra forventning om blant annet fortsatt høye kraftpriser anslås at det vil være potensiale for ytterligere 50 – 100 millioner kroner i årlig utbytte de nærmeste årene. Dersom fusjonen mellom Agder Energi AS og Glitre Energi AS blir vedtatt forventes utbyttene å kunne bli enda høyere. I rammesaken legger rådmannen opp til at økte utbytter skal ses i forhold til økt finansieringsbehov i investeringsbudsjettet. I rammesaken legger rådmannen legger til grunn at det kan disponeres 200-300 millioner kroner fra ekstraordinære utbytter til økt egenfinansiering i den kommende planperioden.

EIERSTYRING

1. Forprosjekt og prosjekt for universelt utformet krisesenter

a. Hva er status på forprosjektet til Drammen Eiendom KF for universelt utformet krisesenter? Trengs det politisk oppfølging allerede nå for å få videre framdrift i dette prosjektet, eller vil dette først være aktuelt i ØP23-26?

Svar

I henhold til investeringsreglement forbereder rådmannen en utredning av konseptvalg for samlokalisering av manns- og kvinneboligen i Drammen krisesenter. Utredningen forutsetter ivaretagelse av universell utforming, og er planlagt for behandling i september/oktober 2022.

Hensikten med saken er å gi grunnlag for en beslutning om eventuelt oppstart av et forprosjekt. Oppstart av forprosjekt vil så bli vurdert i handlings- og økonomiplan 2023 – 2026.

Drammen eiendom

1. Salg av eiendom

Rådmannen har laget en god oversikt over eiendom som er mulig å selge. Som rådmannen forklarer i oversikten er det ulike konsekvenser knyttet til salg av ulike objekter, og varierende usikkerhet. Samtidig vet vi at det er ekstraordinær usikkerhet knyttet til mange variabler i disse regnestykkene, grunnet alt som skjer i verden for tiden. Vi har følgende spørsmål angående de av eiendommene som er aktuelle for utleie til eksterne aktører:

a. Hvordan vurderer rådmannen, på generelt grunnlag, usikkerheten knyttet til potensiale for leieinntekter opp mot potensiale for salg? Spurt på en annen måte; hvor stor er usikkerheten, slik rådmannen vurderer det, for at total fortjeneste for kommunen heller kan bli større ved å leie ut mange av disse eiendommene på lang sikt kontra å selge dem nå? Vi trenger ikke vurderinger av enkeltprosjekter, men vurdering på generelt grunnlag.

Svar (Drammen Eiendom):

Oversikten er utarbeidet for å synliggjøre eventuelle salgsmuligheter for å frigjøre investeringsmidler. Generelt er det ikke vurdert langvarig leie kontra salg på de eiendommene som er aktuelle for utleie til eksterne aktører. Salgsprisen vil ofte beregnes ut fra årlig leie og et avkastningskrav. Så lenge eiendommene er fullt utleid vil et salg kunne gi likvide midler, men ikke nødvendigvis en bedre avkastning på investeringen. Det vil jo også være et skjæringspunkt hvor kommunens fortjeneste vil være høyere ved utleie kontra salg. Vurderinger av utleie kontra salg vil i denne sammenheng avhenge mer av kommunens behov for å frigjøre investeringsmidler til andre prioriterte investeringsprosjekter.

b. Er usikkerheten i anbefalingene større nå enn de ville vært i et "normalår" (før pandemi, krig osv)?

Svar (Drammen Eiendom):

Det er i arbeidet gjort vurderinger av omsettelighet og salgsverdi, og det knytter seg usikkerhet til disse vurderingene. Salg av enkelte eiendommer vil fordre forutgående reguleringsendring, og det er usikkerhet med dette. Videre vil det være usikkerhet knyttet til markedets interesse for eiendommene og markedspris. Forhold som pandemi og krig kan påvirke salgsmarkedet og prisnivå, men dette har ikke gitt nevneverdig utslag på de usikkerhetsvurderingene som er gjort i arbeidet. Likevel kan dette fremover kunne påvirke den generelle usikkerheten i markedet avhengig av videre utvikling i verden.

2. Krokstad sykehjem

a. Hva vil være de konkrete økonomiske konsekvensene av å utsette prosjektet med ett (1) år på investeringsbudsjettet?

Svar:

Som det fremkommer av KS2-rapporten så vil utsettelse av prosjektet kunne gi prosjektet økt innsikt i markedsutviklingen, hvor lenge prosjektet må utsettes for å oppnå forutsigbarhet er uklart.

Ett år utsettelse av prosjektet vil gi et ekstra år med lønns- og prisstigning, da det ikke er gitt at prisene vil synke. Samtidig så vil som regel start/stopp i prosjekter generere ekstra kostnader ved at kontinuiteten blir brutt.

b. Hvor store prosjekteringskostnader vil påløpe fram til behandlingen av ØP 23-26 i desember, dersom prosjektets framdrift fortsetter slik det er planlagt nå og kommunestyret ikke gjør noen endringer på rådmannens forslag her?

Svar:

All prosjektering ferdigstilles i hovedsak før sommeren. Kun mindre justeringer av anbudsdokumentene vil skje etter sommeren.

Forprosjektet bør uansett ferdigstilles nå, for å unngå å måtte starte sluttfasen av forprosjektet på nytt på et senere tidspunkt. Dette for å beholde kontinuiteten i prosjekteringsgruppa.

Det anslås kostnader i størrelsesorden 500 000-750 000 for gjenstående arbeider etter sommeren og fram mot behandling av ØP 23-26. Arbeidene med rundkjøringen og rekkefølgebestemmelser er under arbeide og må ferdigstilles. Disse arbeidene vil koste 25-30 mill.

c. Hva anslår rådmannen at vil/kan være de praktiske (økonomiske og tidsmessige/framdriftsmessige) konsekvensene av å be om en ny omprosjektering av prosjektet?

Svar:

Gitt de samme tjenester og innhold, men endret utformingen av sykehjemmet, vil det medføre at prosjekteringen starter opp på nytt, men mye av grunnlagsdataene kan gjenbrukes. Trolig vil dette medføre 1-2 års utsettelse på oppstart.

Nytt skisseprosjekt: 4-5 MNOK

Nytt forprosjekt: 10-20 MNOK

Gitt dagens prisutvikling vil prisstigningen være 60 mill. pr milliard pr år.

d. Gitt utviklingen vi ser i innsatsfaktorene som berører dette og andre byggeprosjekter; hva kunne vært konsekvensene av å eksempelvis velge massiv tre som byggemateriale likevel, å utnytte gjenbruk og ombruk av materialer til prosjektet, satse på energieffektivisering mm, som alle er tiltak som ble forlatt tidligere i prosjektet? Er de mulige gevinstene av dette i en skala som på sikt kan rettferdiggjøre økonomisk en ny prosjektering, eller tipper rådmannen at dette uansett vil bli netto dyrere gitt kostnader som allerede er påløpt? Vi vet at dette vil kreve en utredning for å svare fullgodt på, men det er relevant å få vite det dersom rådmannen kan gi overordnede overslag eller vurderinger.

Svar:

Det vil ikke gi noen økonomiske gevinster som kan rettferdiggjøre en ny prosjektering ut ifra et økonomisk ståsted, da det trolig vil bli netto dyrere.

Massiv tre: Et heltrebygg vil føre til en større omprosjektering av hele prosjektet.

Gjenbruk og ombruk av materialer: Fører til omprosjektering. Av erfaring er gjenbruk/ombruk kostnadsdrivende og det er også svært utfordrende å klare å fremskaffe det man trenger i tilstrekkelig omfang.

Energieffektivisering: Det ligger inne miljøtiltak i prosjektet i dag som solceller og GeoTermos, tiltak for å redusere energiforbruket ytterligere kan gjennomføres men de totale energikostnadene er på et slikt nivå at besparelsen ikke forsvarer store omprosjekteringer.

Sosialistisk venstreparti

P01 Skole

1. Endring av skolestruktur. Nedleggelse av en skole inkl. administrasjon og FDV-kostnader.

Spørsmål: Hvilken konkret skole er det snakk om her? Og hvor skal barna som går på denne skolen gå etter nedleggelsen?

Svar:

Rådmannen har ikke skrevet om dette i 1.tertial, men i rammesaken. Nedleggelse av en skole må ses i sammenheng med handlingsplanen for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg som legges frem til 1. gangs behandling i september. Om en konkret skole foreslås nedlagt vil det også vurderes hvor elevene på denne skolen skal gå etter at skolebygget er tatt ut av drift.

2. Avvikle leide modulbygg som står ved fire av skolene i kommunen. Endring av skolegrenser.

Spørsmål: Elevene som i dag benytter modulbyggene, vil stå uten undervisningsrom. Er dette praktisk mulig å fjerne modulbyggene?

Svar:

Rådmannen har ikke skrevet om dette i 1.tertial, men i rammesaken. Også dette vil komme frem i handlingsplanen for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg. Modulbyggene ved skolene står der av en årsak, og det er som hovedregel at det ordinære skolebygget ikke har tilstrekkelig plass til alle elevene på skolen. Det finnes flere handlingsvalg for modulbyggene; de kan stå ved skolen frem til at det ordinære skolebygget har tilstrekkelig kapasitet til alle elevene, eller modulbygget kan avvikles før det er plass til alle elevene i ordinært skolebygg. Dersom modulbygget tas ned før ordinært skolebygg har tilstrekkelig kapasitet, vil det kreve at skolekretsgrenser justeres slik at noen elever kan få gå på en annen skole i nærheten.

P02 Barnehage

1. Legge ned 10 kommunale barnehager

Spørsmål: Er det beregnet hva dette betyr i investeringer i større enheter? Og hvilke 10 barnehager er det konkret snakk om?

Svar:

Rådmannen har ikke skrevet om dette i 1.tertial, men i rammesaken. Nedleggelse av barnehager må ses i tilknytning til handlingsplanen for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg som legges frem til 1. gangs behandling i september. De ti barnehagene er i betraktningene teoretisert, ikke konkretisert.

2. Endring av barnehage- og skolestruktur: Omgjøre 1 skole til 1 barnehage

Spørsmål: Hvilken skole kan gjøres om til barnehage og hvor stor vil denne barnehagen bli?

Svar:

Rådmannen har ikke skrevet om dette i 1.tertial, men i rammesaken. Dette tiltaket er ikke utredet enda, men viser et mulig teoretisk handlingsrom for å redusere kostnadsnivået for de to

programområdene sett under ett. Tiltaket må utredes nærmere før rådmannen skal kunne vurdere hvilket skolebygg og hvilke barnehagebygg dette kunne være aktuelt for.

P03 Forebyggende tjenester

1. Reduksjon i antall plasserte barn utenfor familie.

Spørsmål: Hva innebærer dette for hvert enkelt barn og hvordan beregnes dette beløpet?

Svar:

Alle barn som har behov for plasseringstiltak får dette så lenge behovet eksisterer (maksimalt til 25 år som er øvre aldersgrense for tiltak i barnevernet). I reduksjonen ligger det ingen forutsetninger om at barn skal få endret sitt tilbud dersom de fremdeles har behov. Vanligvis avsluttes plasseringstiltak senest ved 23 år fordi de fleste i den alderen ikke har behov for et slikt tiltak, og ikke ønsker det lenger. Det er et større antall plasserte barn som vil fylle 23 år de nærmeste årene.

Samtidig har antallet nye langvarige plasseringer vært lavere enn antallet som har blitt avsluttet de siste årene. Beregningen er gjort ut fra en gjennomsnittskostnad for barna som fyller 23 år fratrukket kostnad for beregnet antall nye langvarige plasseringer. Det knytter seg en viss usikkerhet til tallet knyttet til at antallet nye langvarige plasseringer kan bli høyere enn beregnet.

2. Bemanningsreduksjon forebyggende arbeid hjemmeboende eldre uten kommunale tjenester.

Spørsmål: Er det beregnet hva dette betyr for driftsbudsjettet til hjemmetjenesten i P06?

Svar:

Det er ikke mulig å gjøre en konkret beregning for hvordan en reduksjon av forebyggende arbeid påvirker etterspørsel etter tjenester i Hjemmetjenester og institusjon (P06) eller Helse (P04).

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

1. Er det vurdert å gjøre noe med knutepunktstrukturen og hva som eventuelt kan spares ved å organisere dette på en annen måte?

Svar:

Det er så langt ikke vurdert innsparingstiltak knyttet til knutepunktsatsingen.

«Utvikling av knutepunktene» er foreslått som ett av tiltakene under fellessatsingen «Nærmiljøutvikling» - i de fire temaplanene for: tekniske tjenester, helse, sosial og omsorg, oppvekst og læringsløp og kultursektorens tjenester for utvikling av kunst og kulturlivet.

I beskrivelsen av tiltaket står følgende: Knutepunktene utvikles slik at de blir en naturlig møteplass mellom innbyggerne og kommunen, en arena for involvering og medvirkning, og et sted der lokale tjenester utvikles gjennom nærhet til brukerne».

Temaplanene skal sluttbehandles i hovedutvalg før kommunestyret, i juni.

Rådmannen vil komme tilbake til utviklingen av knutepunkt i handlings- og økonomiplanen.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

1. Redusert sesongtilbud og økt leie knyttet til idrett og aktivitet: -Korte sesong for islagte flater (0,5 mill).

Spørsmål:

Hvor mye kortere er 0,5 mill i tid, en måned eller mer?

Svar:

Det kan spares 0,5 mill ved å utsette oppstart islegging av baner 2 uker senere enn vanlig. Det vil sikres at en bane er klar til eliteseriestart i uke 45-46. Resterende isflater vil kunne være klare uke 46-47.

Fremskrittspartiet

P06 Hjemmetjenester og institusjon

1. Vil gjerne ha svar på følgende når det gjelder sykehjem:

a. Hvor lang tid tar det fra man søker plass på sykehjem for mennesker med demenssykdom til man får svar?

Svar:

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid per mai 2022 17,2 dager (18,8 dager i 2021)

Angitt saksbehandlingstiden er uavhengig av diagnose. Dette er ikke mulig å skille ut i kommunens systemer per i dag

Drammen kommune følger Forvaltningslovens bestemmelser for saksbehandlingstid ved søknad om helse- og omsorgstjenester.

Dersom situasjonen rundt brukeren krever det, behandles søknaden raskere eller umiddelbart. I noen tilfeller er det behov for korttidsopphold i saksbehandlingstiden, for å få observert og kartlagt funksjonsnivået gjennom hele døgnet.

b. Hvor stor prosent av de som søker, får plass?

Svar:

Ca. 93 % av de som søker om sykehjemsplass får plass.

Hittil i år er det registrert 131 søknader om langtidsplass i sykehjem. Av disse er 122 innvilget. Statsforvalteren har per 1. tertial behandlet 2 klager på avslag om langtidsplass i sykehjem, som begge ble stadfestet. Ved avslag om langtidsplass, innvilges det som regel andre tjenester, som for eksempel hjemmetjenester, trygghetspakke, avlastning m.m. De fleste som innvilges langtidsplass i sykehjem er allerede innskrevet på korttidsopphold.

c. Hvor lang tid tar det mellom tildeling og innflytting?

Svar:

Gjennomsnittlig tildelingstid (altså tid mellom tildeling og innflytting) er per mai 2022 7,1 dager (8,3 dager i 2021)

I Drammen kommunes forskrift om rett til langtids botilbud i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester under kapittel 3. § 7 står det at kommunen skal fatte enkeltvedtak ved tildeling av botilbud etter denne forskriften i følgende tilfelle:

- Innbygger er vurdert til å være i behov av langtids botilbud eller bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester, men kan ivaretas forsvarlig i eget hjem til slikt botilbud kan tilbys.
- Her skal det fattes vedtak om hvilke tiltak kommunen vil sette i verk for å sikre at innbyggerens tjenestebehov blir ivaretatt på en forsvarlig måte i nåværende bolig fram til innflytting i sykehjem eller bolig med heldøgns tjenester.
- Innbyggere som har fått vedtak om rett til langtids botilbud med heldøgns tjenester skal få tilgang til dette botilbudet innen 28 dager etter at vedtaket er fattet.

Innflytting vurderes individuelt ut ifra om personen kan ivaretas hjemme forsvarlig og om det er en ledig plass på den institusjonen som har rett kompetanse, og brukere/pårørendes ønske om en bestemt institusjon. Hvis personen takker nei, går plassen til noen andre. I praksis er dette saker hvor tjenestetildeling og koordinerende enhet har tett dialog med pårørende og det er også ofte pårørende sitt ønske å ha de hjemme disse 28 dagene

heller enn å ta de midlertidig inn på korttids plass. I disse tilfellene vurderer tjenestetildeling og koordinerende enhet alltid om det skal økes med hjemmetjenester for å ivareta de forsvarlig. Sykepleier i hjemmetjenesten vil ved hvert besøk vurdere om tjenesten er forsvarlig og ha dialog med saksbehandler. Det er en daglig vurdering om tjenesten er forsvarlig, da et hvert besøk fra hj.spl vil være en revurdering av de tjenestene bruker har.

2. Ang. økonomi og sykehjemsplasser:

a. Hvor mange plasser kjøper vi eksternt og hva koster det kommunen pr år?

Svar:

Per desember 2021 var det 10 private kjøp av institusjonsplasser med total årlig kostnad på 19,3 millioner kroner. Per dags dato kjøpes det 7 plasser med en forventet kostnad på 12 millioner kroner på årsbasis. Målsetningen om å ta hjem alle fra Villa Skaar er nok ikke mulig å oppnå da vedtak om flytting vil bli påklaget fra noen av beboerne.

b. Skal ordningen med kjøp av eksterne plasser opphøre i disse økonomisk vanskelige tider for kommunen eller vil det fortsette å være en del av den fremtidige løsningen?

Svar:

Kjøp av eksterne plasser skal i utgangspunktet unngås der kommunen kan gi et forsvarlig tilbud i egen regi. I enkelte tilfeller kan det bli nødvendig med kjøp av eksternt bo- og tjenestetilbud enten på grunn av manglende kapasitet eller på grunn av behov for særskilt kompetanse knyttet til enkeltbrukere

c. Ved å nedlegge Fredholt og Gulskogen mener kommunen å kunne redusere kostnadene årlig med 34.0 mill totalt. Lønn er stipulert til ca 30.7 mill kroner årlig og utgjør en vesentlig del av «innsparingen». På samme tid skal alle ansatte fortsatt ha jobb og lønn i Drammen kommune. Fredholt skal fases ut over tid, Gulskogen skal omgjøres til bofellesskap (dette tar tid og koster penger), hjemmetjenesten skal styrkes (årlig?) med 3.0 mill kroner. Får ikke det økonomiske regnestykket til å gå opp. Ber rådmannen legge frem en oversikt i denne saken over beregnet innsparing i 2022, 2023 og fremover, da dette virker både usikkert og lite gjennomtenkt, sett også i lys av den demografiske utviklingen i Drammen.

Svar:

Som følge av kommunestyrets vedtak, er det lagt til en ytterligere styrking av hjemmetjenestene med 3 millioner kroner, slik at innsparingen er 31 millioner kroner årlig. Det blir en utfasing over tid, og det er ikke lagt opp til økonomisk effekt av dette tiltaket i 2022.

Det er til enhver tid ansatte som slutter i helse- og omsorgstjenestene, noe som gjør at det er mulig å tilby annet passende arbeid i kommunen til personer som blir overtallige ved nedlegging eller endring av tjenestetilbud.

Viser for øvrig til svar på spørsmål 1 fra Venstre om etablering av omsorgsboliger med heldøgns omsorg.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

1. Hva kan spares inn ved å avvikle områdesatsing Strømsø?

Svar:

Kommunen vil ikke spare noe på å avvikle områdesatsingen Strømsø 2030. Kostnader knyttet til områdesatsingen vises ikke i tertial-rapporten. Det er fordi områdesatsingen ikke finansieres av kommunale midler. Områdesatsingen finansieres av statlige midler fra KDD og IMDi, gjennom øremerkede bevilgninger i statsbudsjettet. Alle stillinger knyttet til områdesatsingen finansieres med prosjektmidler.

Ved å avvike områdesatsingen Strømsø 2030 ville kommunen derimot gå glipp av øremerkede statlige bevilgninger til tjenesteutvikling og oppgradering av fysiske og sosiale nærmiljøkvaliteter på Strømsø, per 2022 i størrelsesorden 11,6 millioner kroner årlig.

I tillegg til bevilgningene over statsbudsjettet har Drammen kommune fått ekstra tilskudd fra UDIR i to omganger (i 2021 og 2022), for en styrket satsing på sårbare barn og unge i levekårsutsatte områder. Tilskuddene tilsvarer 1,93 millioner kroner, som kommunen ikke ville fått tilgang på hvis vi ikke var del av de statlige områdesatsingene.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

1. Hva kan spares ved å avvike Interkultur med tilhørende prosjekter?

Svar: Interkultur med tilhørende prosjekt er i all hovedsak eksternt finansiert med 6 millioner for 2022. Kommunens egeninnsats er 3,7 årsverk. Globusfestivalen og Sacred Music festival er kommunalt finansiert etter politisk vedtak de 3 neste årene med h.h.v 290.000 kroner og 200.000 kroner.

2. Hva kan spares ved å gå ut av Kunst Rett Vest?

Svar:

Kunst rett Vest er et kulturpolitisk samarbeid mellom kommunene i tidligere vestregionen. Drammen kommune betaler årlig 305 000 kr. til dette formålet.

3. Hva kan spares ved å avvike bibliotekdrift på Fjell?

Svar:

Kostnader for drift av folkebibliotek på fjell er 2,4 millioner kroner fordelt på 3,5 årsverk- øvrige driftskostnader er 0,4 millioner kroner. Fjell er ett kombinasjonsbibliotek og skole har utgifter for 0,5 årsverk. Knutepunkt Fjell er i ett kommunalt eiet bygg.

4. Hva kan man tjene på å avvike kommunens kunstleilighet?

Svar:

Kunstnerleiligheten (AIR Union) er en del av husleieavtalen på hele Grønland 60. Det er ikke spesifisert hva denne delen har i leie, men anslås å være 0,2 millioner pr år. Det er avsatt 10 000 kr årlig til drift.

P10 Medvirkning og lokaldemokrati

1. Hva kan spares på å avvike nærutvalgene?

Svar:

Avvikling av nærutvalgene kan frigjøre 0,5 millioner kroner for gjennomføring av møter og ulike aktiviteter i regi av nærutvalgene, og fristille 2,5 årsverk lokale koordinatører til andre oppgaver.

P13 Arealplan og miljø

1. Hva kan spares inn ved å kutte alle kommunens klimatiltak ut over evt lovpålagte tiltak (som krav til fagkompetanse og utredning innen plan /bygg og eiendom og akutt forurensing).

Svar: Det er ikke satt av egne midler til klimatiltak, men dekkes av de ulike programområdenes egne budsjetter. Vi har dermed ikke en egen oversikt over hvilke midler som går til rene klimatiltak.

Gjennom klimabudsjett arbeides det med å få frem kostnader og utslippsreduksjoner knyttet til tiltak. Kommunen har i 2021 og 2022 mottatt støttemidler fra Miljødirektoratets klimasatsordning for å gjennomføre flere klimaprojekter. I 2021 mottok vi 1,8 millioner kroner, og i 2022 har kommunen hittil mottatt 2,6 millioner kroner og vi har fortsatt søknader som vi venter svar på.

Kommunens klimaarbeid er styrket med tre årsverk som klimarådgivere, disse stillingene er ikke lovpålagt.